

УДК 316.77:004

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/93-2-26>**Наталія СТОЛЯРЧУК,***orcid.org/0000-0003-4331-7051**кандидат філософських наук, доцент,
доцент кафедри культурології**Волинського національного університету імені Лесі Українки
(Луцьк, Україна) natalia100lyarchuk@gmail.com***Владислав МИЛЕНЬКИЙ,***orcid.org/0009-0002-1248-2476**доктор економічних наук, заслужений економіст України,**старший викладач кафедри продюсерства аудіовізуального мистецтва та виробництва
Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І.К. Карпенка-Карого
(Київ, Україна) v.milenkii@gmail.com*

ЕСТЕТИЧНІ ВИМІРИ КУЛЬТУРНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ У ВІЗУАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЯХ: ІНТЕГРАЦІЯ ТРАДИЦІЙНИХ ОБРАЗІВ І СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ПІДХОДІВ

Стаття присвячена дослідженню естетики візуальних комунікацій у сучасному цифровому середовищі, зосереджуючись на синтезі елементів культурної ідентичності та новітніх технологій (зокрема, штучного інтелекту (ШІ), віртуальної та доповненої реальності (VR/AR) та 3D-моделювання). Візуальні комунікації розглядаються як ключовий механізм формування, трансляції та збереження національного культурного коду в умовах глобалізації.

Основна проблема полягає у діалектичній взаємодії між збереженням автентичності національних естетичних традицій та їхньою інтеграцією у високотехнологічний аудіовізуальний простір. З одного боку, технології відкривають безпрецедентні можливості для демократизації та цифрового консервування спадщини; з іншого існує загроза ентропії та симуляції культурної ідентичності.

Впровадження ШІ у творчий процес (від генерації сценаріїв до саундтреків) та зростаючий контроль продюсера («тотальне захоплення») ставлять під сумнів художню унікальність, витісняючи пріоритети автентичності міркуваннями комерційного доходу (перетворення мистецтва на «бренд менеджерського кейсу»).

Метою статті є аналіз естетики візуальних комунікацій через призму синтезу традиційних елементів і новітніх технологій, а також осмислення діалектичної взаємодії між збереженням національних естетичних традицій та їхньою інтеграцією у високотехнологічний аудіовізуальний простір.

Дослідження підтвердило, що традиційні культурні символи успішно набувають нового, вітального значення через цифрові форми. Образ соняшника ілюструє його трансформацію з елемента брендингу на символ-спротив у медіапросторі. Використання пісні «Гуцулка Ксеня» у сучасному кінематографі (зокрема, у фільмі «Кіборги») демонструє, як традиційний музичний код стає маркером етнічної та культурної приналежності, забезпечуючи глибокий емоційний резонанс. Проєкти «Слобожанський код. Українська вишивка» та «Pinsel.AR» показують, як 3D-сканування та VR-технології здійснюють «цифрове консервування» вразливої культурної спадщини. 3D-моделювання скульптур Йогана Пінзеля створює ефект гіперреальності, відновлюючи втрачену композиційну єдність і первісну перспективу глядача, що формує нову естетику експонування.

Наголошено, що хоча ШІ не може замінити емоційну глибину людини-композитора, комерціалізація ставить під загрозу автентичність. Водночас, злиття функцій творця, інвестора та продюсера в одній особі (як у прикладах відомих режисерів) пропонує оптимістичний сценарій, що відповідає трансестетичній парадигмі дифузії ролей.

Майбутнє культурної ідентичності у віртуальному просторі залежить від свідомого керування технологічним процесом, де інновації використовуються для поглиблення унікального культурного голосу, його терапевтичного та освітнього потенціалу.

Ключові слова: візуальні комунікації, віртуальна реальність (VR), естетика, кінематограф, культурна ідентичність, новітні технології, продюсер, цифрове консервування, штучний інтелект (ШІ).

Nataliia STOLIARCHUK,

orcid.org/0000-0003-4331-7051

*Candidate of Philosophical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Cultural Studies
Lesya Ukrainka Volyn National University
(Lutsk, Ukraine) natalia100lyarchyk@gmail.com*

Vladyslav MYLENKII,

orcid.org/0009-0002-1248-2476

*Doctor of Economic Sciences, Honored Economist of Ukraine,
Senior Lecturer at the Department of Production of Audiovisual Art and Production
Kyiv National I.K. Karpenko-Kary Theatre, Cinema and Television University
(Kyiv, Ukraine) v.milenkii@gmail.com*

AESTHETIC DIMENSIONS OF CULTURAL IDENTITY IN VISUAL COMMUNICATIONS: INTEGRATION OF TRADITIONAL IMAGES AND MODERN TECHNOLOGICAL APPROACHES

The article is devoted to the study of the aesthetics of visual communications in the modern digital environment, focusing on the synthesis of elements of cultural identity and new technologies (in particular, artificial intelligence (AI), virtual and augmented reality (VR/AR) and 3D modeling). Visual communications are considered as a key mechanism for the formation, transmission and preservation of the national cultural code in the context of globalization.

The main problem lies in the dialectical interaction between preserving the authenticity of national aesthetic traditions and their integration into the high-tech audiovisual space. On the one hand, technologies open up unprecedented opportunities for the democratization and digital preservation of heritage; on the other hand, there is a threat of entropy and simulation of cultural identity.

The introduction of AI into the creative process (from script generation to soundtracks) and the growing control of the producer («total fascination») call into question artistic uniqueness, displacing the priorities of authenticity with considerations of commercial income (transforming art into a «brand of a managerial case»).

The aim of the article is to analyze the aesthetics of visual communications through the prism of the synthesis of traditional elements and new technologies, as well as to understand the dialectical interaction between the preservation of national aesthetic traditions and their integration into the high-tech audiovisual space.

The study confirmed that traditional cultural symbols successfully acquire a new, welcome meaning through digital forms. The image of a sunflower illustrates its transformation from a branding element to a symbol of resistance in the media space. The use of the song «Hutsulka Ksenya» in modern cinema (in particular, in the film «Cyborgs») demonstrates how a traditional musical code becomes a marker of ethnic and cultural belonging, providing a deep emotional resonance. The projects «Slobozhansky Code. Ukrainian Embroidery» and «Pinzel.AR» show how 3D scanning and VR technologies carry out the «digital preservation» of vulnerable cultural heritage. 3D modeling of sculptures by Johann Pinzel creates the effect of hyperreality, restoring the lost compositional unity and the original perspective of the viewer, which forms a new aesthetic of exhibition. It is emphasized that although AI cannot replace the emotional depth of a human composer, commercialization threatens authenticity. At the same time, the merging of the functions of creator, investor and producer in one person (as in the examples of famous directors) offers an optimistic scenario that corresponds to the transaesthetic paradigm of role diffusion.

The future of cultural identity in virtual space depends on the conscious management of the technological process, where innovations are used to deepen the unique cultural voice, its therapeutic and educational potential.

Key words: *visual communications, virtual reality (VR), aesthetics, cinema, cultural identity, new technologies, producer, digital preservation, artificial intelligence (AI).*

Постановка проблеми. Поняття «візуальні комунікації» посідає важливе місце у сучасних наукових дослідженнях в таких сферах, як соціологія культури, культурологія та соціальні комунікації. Візуальні комунікації визначаються як процес обміну інформацією, представленою об'єктами, що сприймаються візуально. Найчастіше розробка такого візуального контенту пов'язана із графічним дизайном. Велика кількість продукції графічного дизайну формує потужний комунікативний простір, який впливає на формування культурних

пріоритетів, ціннісних орієнтирів та естетичних смаків широкої аудиторії, і, як наслідок, на їхню соціальну поведінку та взаємодії. З огляду на це, проєктування візуальних комунікацій (тобто цілеспрямоване створення інформаційних носіїв, що сприймаються зоровим каналом) є важливою та актуальною темою для наукового аналізу, особливо в галузі соціології культури. У сучасну добу, коли цифрове середовище та новітні технології стали невід'ємною частиною соціокультурного життя, візуальна комунікація набула особливого

значення. Вона вийшла за межі простого обміну інформацією та стала потужним продуцентом нових сенсів, цінностей та значень, які закладаються в архітектоніку візуальних образів. Інтернет-простір сьогодні є більше, ніж просто канал зв'язку; це цілісний соціокультурний простір, де формуються та активно розвиваються нові культурні практики з унікальним змістовним наповненням. Візуальний контент, що створюється в мережі, зокрема завдяки застосуванню ігрового принципу (гейміфікації) як комунікативної стратегії та постійному насиченню креативними ідеями, перетворюється на самостійний сегмент культурної реальності. Таким чином, візуальність у просторі комунікації, хоча і формує універсальну візуальну мову, може і повинна наповнюватися ціннісними та смисловими орієнтирами конкретної культури. Сучасні соціокультурні практики, опосередковані Інтернетом, сприяли виникненню окремої інтернет-культури та її нових цифрових форм, які є результатом як індивідуальної, так і колективної творчості. Актуальним завданням стає дослідження того, як саме культурна ідентичність синтезує традиційні візуальні елементи з новітніми цифровими технологіями у цьому динамічному естетичному просторі візуальних комунікацій (Денисюк, 2022).

Традиційні елементи культурної ідентичності (наративи, символіка, архітектурні, музичні та візуальні архетипи) є основою естетики візуальних медіа, виконуючи функцію соціокультурного кодування та передачі сенсів. Проте впровадження новітніх технологій, зокрема ШІ, у процеси продюсерства, сценарного та візуального дизайну, ставить під сумнів автентичність цих елементів. З одного боку, ШІ може демократизувати кіновиробництво, надаючи нові інструменти для стилізації та збереження локальних мов і культур. З іншого боку, існує ризик використання культурного надбання (сценаріїв, голосів, облич) для навчання нейромереж, що порушує авторські права та призводить до створення контенту, який імітує ідентичність, але позбавлений її глибинного культурного контексту та авторської унікальності. Наприклад, ШІ сьогодні докорінно змінює кіноіндустрію, впливаючи на всі її фази: пре-продакшн, знімання та пост-продакшн. Очікується, що його роль лише зростатиме. Окрім виробничих процесів, ШІ вже став ключовим інструментом у маркетингу та персоналізованих рекомендаційних системах (наприклад, Netflix), аналізуючи аудиторні дані для пропозиції контенту. Від генерації сценаріїв і кастингу до складних візуальних ефектів (VFX) і дистрибуції, ШІ трансформує не

тільки спосіб створення фільмів, а й саму філософію кіно як мистецтва і продукту (Печеранський, 2024: 127).

Актуальність дослідження полягає у необхідності осмислення діалектичної взаємодії між збереженням національних естетичних традицій та їх інтеграцією у високотехнологічний аудіовізуальний простір.

Аналіз досліджень. Теоретико-методологічну основу досліджень, у яких висвітлені проблеми ідентичності та її різноманітні вияви, складають праці, які вже стали класикою. Серед них відзначимо монографію М. Гібернау, присвячену вивченню націй, націоналізму, ідентичності, космополітизму (Гібернау, 2012). Е. Сміт у своїй книзі зупинився на сутності національної ідентичності, тих головних рисах, що лежать в основі самобутності та своєрідності (Сміт, 1994).

Візуальна культура, будучи настільки ж важливим індикатором, як і наратив, пропонує «альтернативний» погляд на процес конструювання або репрезентації національної ідентичності. Унікальний спосіб мислення кожної нації дозволяє їй сформувати особливу форму візуальної культури, про що йдеться у статті Є. Павліченка (Павліченко, 2023). Н. Удріс-Бородавко аналізує експериментальні напрацювання дизайнерів та теоретичні розвідки науковців, зосереджені на розгляді графічного дизайну крізь призму збереження та трансляції культурного розмаїття в умовах глобалізації (Удріс-Бородавко, 2025). Про зв'язок естетики і національно-культурної традиції йдеться у дослідженні Н. Баранової. Особлива увага зосереджена на питанні трансляції естетичних форм і символів національної культури в історичній перспективі, а також з'ясування чинників, які обумовили їхнє функціонування (Баранова, 2014).

Низка наукових розробок присвячена окремим аспектам візуальної культури та репрезентації через неї культурної ідентичності. Наприклад, у статті Ю. Сосницького проаналізовано роль сучасного українського соціального плаката як ефективного засобу візуальної комунікації, що сприяє формуванню національної ідентичності та соціальних цінностей. Основну увагу автор приділив вивченню візуальних стратегій та архетипів, які використовуються для впливу на суспільну свідомість та яким чином композиційні рішення й залучення архетипів впливають на коригування суспільної свідомості (Сосницький, 2024). І. Печеранський звернув увагу на роль ШІ у розвитку кіноіндустрії, її докорінні зміни під впливом сучасних технологій (Печеранський, 2024). Т. Уварова досліджувала культурну ідентичність

та її трансформації, спричинені широким запровадженням цифрових технологій. Дослідниця наголосила на тому, що формування цифрової ідентичності веде до змін і трансформацій культурної ідентичності, яка набуває глобального мультикультурного характеру, а акценти ідентифікаційних процесів зміщуються в бік різноманітності, мозаїчності, множинності та утвердження символічних цінностей (Уварова, 2023).

Т. Шелупахіна аналізувала феномен ідентичності в контексті видовищних форм масової комунікації. Вона висунула гіпотезу, що сучасні технології створення масової візуальної продукції націлені на виробництво специфічних образів (іміджів, брендів, стилів життя), які апелюють лише до «фрагменту» особистості. Унаслідок цього, у просторі видовищних масових комунікацій штучно конструюється феномен «часткової» ідентичності шляхом уніфікації особистих сенсів та їхнього перетворення на споживацький смисл (Шелупахіна, 2024). Про культурну ідентичність як основу національної єдності, йдеться у дослідженні Н. Кривди та С. Сторожук (Кривда, Сторожук, 2018). Є. Осипова, Н. Пахота, Т. Семенчук розглянули цифрову культуру як соціокультурний феномен, який сформувався під впливом глобалізаційних процесів, технологічного прогресу та інформаційної революції. Дослідниці зупинилися на аналізі основних чинників, що спричинили трансформацію культурних практик, підкресливши, що цифрова культура стала не лише важливим інструментом модернізації, але й засобом самовираження, адаптації, соціальної мобілізації та національного опору в кризових ситуаціях (Осипова, Пахота, Семенчук, 2025).

Класичні концепції ідентичності сьогодні доповнюються дослідженнями, які акцентують увагу на ключовій ролі візуальної культури, графічного дизайну та національних архетипів у формуванні ідентичності. Попри зростання кількості праць, залишається недостатньо дослідженим механізм синтезу традиційних елементів і новітніх технологій, який не лише зберігає, а й оновлює культурну ідентичність у сучасних формах візуальних комунікацій.

Метою статті є аналіз естетики візуальних комунікацій у цифровому середовищі через призму синтезу традиційних елементів культурної ідентичності та новітніх технологій (зокрема, штучного інтелекту), а також осмислення діалектичної взаємодії між збереженням національних естетичних традицій та їх інтеграцією у високо-технологічний аудіовізуальний простір.

Виклад основного матеріалу. Сучасна доба позначена глобальними змінами, які характери-

зуються прискоренням і безперервним «спонуканням» цивілізаційних процесів. Складні колізії сучасного життя знайшли відображення у суспільній свідомості через актуалізацію проблеми ідентичності, яка набула особливої значущості. Сучасні умови соціально-економічної перебудови характеризуються кризою уявлень, духовним збідненням, необхідністю переорієнтації соціальних цінностей, а також посиленням тенденції втрати сенсу власного життя та знеціненням життя іншої людини. Водночас ці мінливі умови життя, зіштовхуючись із наявними потребами та внутрішнім потенціалом особистості, спонукають людину до освоєння нового, саморозвитку та самовдосконалення (Лукаsevич, 2020: 46). Тому є низка причин. *По-перше*, антропологічна ситуація: сформована ситуація має ознаки новизни й незвичайності, оскільки суспільне життя демонструє стійку тенденцію до ослаблення ідентифікації особистості з традиційними (етнос) та модерновими (нація) спільнотами. *По-друге*, фрагментація суспільства, тобто, в умовах, коли етнічні та національні чинники ідентифікації розмиваються, суспільство стає доволі фрагментарним. Людина існує на перетині локальних культур, у відкритому культурному просторі, оточена множиною культурних форм, стилів життя та традицій. Усі ці форми стають для особистості одночасно значущими й вимагають упорядкування. *По-третє*, потреба в інтерпретації, коли культурне самовизначення сучасної людини вимагає інтерпретації моделей культурного буття, що репрезентують інші спільноти, та встановлення індивідуального співвідношення з ними. Таким чином, процеси ідентифікації в сучасному суспільстві, з одного боку, стають проблематичними, але з іншого, виступають як рушійна сила культурного розвитку (Шелупахіна, 2024: 40–41).

Культурна ідентичність є процесом постійної взаємодії індивіда та групи у відносно гомогенному комунікативному просторі. У цьому просторі відбувається формування норм і цінностей, які забезпечують культурну самобутність спільноти та відмежовують її членів від тих, хто до неї не належить. Коли культурна ідентичність збігається з національною ідентичністю, вона забезпечує стабільність політичних кордонів і не руйнує їх навіть у випадках, коли національна ідентичність є ширшим феноменом щодо культурної самобутності. Культурна ідентичність може стати засобом фрагментації політичних кордонів лише внаслідок грубого політичного втручання або маніпуляції тими цінностями, які спільнота вважає основою своєї ідентичності. У світлі регіоналізації та

культурної фрагментації, які спричинили зростання ролі та значення культурної ідентичності, від держави вимагається виважена та динамічна національна стратегія. Така стратегія повинна забезпечити можливість формування загальнонаціонального комунікативного простору, в межах якого буде можливим обговорення та визнання системи прийнятних для всіх культурних спільнот норм і цінностей, які, своєю чергою, мають транслюватися через розгалужену систему інститутів та відносин громадянського суспільства (Кривда, Сторожук, 2018: 61).

Використання цифрових технологій та штучного інтелекту (ШІ) задля збереження та репрезентації культурної ідентичності відкриває широкі можливості для її «присутності» у різних сферах життя, проте вимагає уважного підходу та обговорення етичних і соціокультурних питань. Зокрема, впровадження цих технологій сприяє підвищенню її доступності для широкої аудиторії. Завдяки віртуальним мистецьким виставкам, інтерактивним інсталяціям та онлайн-платформам, люди з усього світу отримують можливість насолоджуватися творчістю та культурним спадком різних народів, формуючи розуміння про культурне різноманіття світу. Однак, поряд із потужними можливостями, виникають і значні виклики: існує нагальна потреба в етичному використанні ШІ у творчому процесі, а також необхідність у збалансованому підході до застосування технологій, щоб зважати на проблему збереження даних та цифрового розриву. Також варто зважати на проблему спрощення розуміння культурної ідентичності, її можливої ентропії через віртуальний формат. Наразі цифрові технології активно використовуються у широкому спектрі сфер: від виробництва артефактів і наукових комунікацій до освіти, бізнесу, ідеології, політики та повсякденного побуту. У сукупності вони утворюють розмаїття феноменів, які репрезентують моделі цифрової культури, що прийшла на зміну культурі індустріальної цивілізації. У загальному плані процес становлення цифрової культури можна умовно поділити на періоди: 1960–1970-ті рр. ХХ ст., що характеризувалися створенням технологічної інфраструктури (персональних комп'ютерів та комп'ютерних мереж) у рамках інформаційного суспільства; 1980-1990-ті рр., позначені інтенсивним розвитком цифрових технологій, де дигіталізація стала ключовим напрямом урізноманітнення культурних практик; і, нарешті, 2000-ні рр., що започаткували своєрідну антропологічну революцію (Уварова, 2023: 304).

У контексті проблематики нашої статті важливим є й питання про способи, які дозво-

ляють віртуальній реальності збагатити мистецькі та культурні враження. Наприклад, створення імерсивних експозицій, де глядачі можуть вільно оберталися та досліджувати мистецькі твори, ніби вони перебувають фізично в галереї чи на виставці, мають значний вплив на людину. При цьому, віртуальна реальність дозволяє глядачам відвідувати мистецькі заходи з будь-якого місця, не обмежуючись фізичною локацією, забезпечуючи географічну незалежність. Серед таких прикладів: віртуальний тур українськими музеями просто неба, віртуальний тур до Національного музею космонавтики ім. С. П. Корольова, онлайн-екскурсія до музею в палаці Лувру, де можна побачити справжні світові шедеври, а також віртуальний тур до музею лаванди в Провансі. Зрештою, розвиток цифрового мистецтва в епоху глобальної оцифровки передбачає впровадження низки сучасних інструментів для конструювання художнього образу (Колесник, 2024: 96).

У добу цифрових технологій та глобалізації культура дедалі частіше стає ареною взаємодії локального й універсального. Візуальні комунікації, що охоплюють дизайн, медіа, рекламу, цифрове мистецтво, кінематограф і соціальні мережі, є одним із найпотужніших інструментів формування культурної ідентичності. Проблема полягає в тому, що в умовах глобального візуального потоку, де домінують комерційні естетики, культурні коди окремих спільнот розмиваються або редукуються до декоративного рівня. Водночас саме візуальна мова здатна забезпечити збереження та репрезентацію культурної ідентичності через переосмислення традиційних символів, мотивів і естетичних принципів у поєднанні з новітніми технологіями (цифровими медіа, ШІ, VR/AR, генеративним дизайном). Люди прагнуть використовувати технології для подолання проблем і прискорення роботи, проте, зрештою, залишаються поза часом. Величезний обсяг генерованих та спрямованих на людину даних є настільки значним, що індивіди не в змозі їх обробити й приділити їм (та собі) належний час. Технології, будучи рішенням проблем, були надані людям без належних вказівок, і в підсумку стали засобом формування універсального покоління монокультури. Сучасні технології здатні об'єднати весь світ, дозволяючи нам «подорожувати» у недоступні в реальному житті місця, спілкуватися, обговорювати, навчатися та обмінюватися культурними знаннями з людьми з протилежного боку Землі. Однак, легкість доступу породжує проблему надмірних обсягів інформації (Big Data), яку жодна людина не здатна обробити в режимі реального часу. Ми живемо в епоху вели-

ких даних і культури, де технології є ключовим засобом комунікації та поширення культури. Культурні організації повинні визначити свою присутність у цьому цифровому світі, а люди мати можливість «вижити», не втрачаючи свого коріння (Pouloropoulos, Wallace, 2022: 2).

Візуальні комунікації не лише передають інформацію, а й формують емоційні, символічні й ідентифікаційні зв'язки. У контексті культурної ідентичності вони діють як механізм колективного самовираження. Традиційні орнаменти, кольори, типографіка, елементи народного мистецтва стають «візуальними ДНК» нації. Сучасні технології дозволяють ці коди інтегрувати у цифрові формати, роблячи їх доступними глобальній аудиторії. Одним з таких кодів став образ соняшника у сучасній українській культурі. Образ соняшника демонструє різочу трансформацію, від елемента національного брендингу до потужного символу опору. До повномасштабного вторгнення цей образ був центральним у проєкті «Ukraine NOW» (2018 р.), покликаному поліпшити міжнародне сприйняття України, що на той час асоціювалася з «корупцією», «революцією» та «бойовими діями». Проте, з 24 лютого 2022 р., соняшник набув нового, сакрального значення. Ключовим моментом стало сакраментальне висловлювання жінки в Генічеську про насіння соняшника в кишнях російських окупантів, яке миттєво стало вірусним мемом, принтом для мерча та символом непокори. Цей образ також ліг в основу професійного мистецтва: художник Даніель Скрипник зробив стилізовану квітку соняшника центральним символом телемарафону «Save Ukraine – #StopWar». Сам митець пояснює свій вибір глибоким психо-емоційним навантаженням: соняшник для нього «містична рослина», що є «спостерігачем» і «сенсором», який просить світла та перемоги у цей «найстрашніший та емоційний момент». Таким чином, із декоративного тла для фото соняшник перетворився на символ-спротив і символ-посил світові, ставши стрижневим елементом у багатьох воєнних артах, як-от у роботі Олексія Кустовського, де воїн викошує «бур'яни-зет» за допомогою косарки-соняшника (Сморжевська, 2022: 217–218).

На прикладі образу соняшника ми бачимо, як традиційні культурні символи можуть набувати нового, вітального значення у сучасному медіапросторі, трансформуючись під впливом соціальних та політичних подій. Цей приклад є яскравою ілюстрацією естетики культурних традицій у сучасних віртуальних репрезентаціях, де сакральний чи побутовий образ швидко інтегрується в

цифрові форми (меми, принти, арт). Проте, не менш важливим є стратегічний, інституційний підхід до збереження та популяризації етнографічної спадщини шляхом синтезу традиційних елементів і новітніх технологій. Прикладом такої системної роботи є культурний проєкт «Слобожанський код. Українська вишивка». Ця ініціатива, підтримана Українським культурним фондом, спрямована на цифровізацію унікальної спадщини Слобожанщини. Об'єднавши зусилля етнологів, музейників, IT-фахівців та дизайнерів, автори проєкту створюють електронний мультимедійний каталог та віртуальну 3D-виставку колекції традиційної вишивки. Завдяки професійному фотографуванню, 3D-моделюванню артефактів та розробці схем, платформа забезпечує доступ до виставки у форматі 360° через вебсайт і мобільний застосунок із підтримкою VR-технологій. «Слобожанський код. Українська вишивка» має на меті стати інноваційним культурним продуктом, що поєднує історію, традиції та сучасні технології, дозволяючи користувачам з усього світу (через вебсайт та мобільний застосунок з підтримкою VR) зануритися в багатство цієї спадщини. Таким чином, проєкт не лише оцифровує унікальні зразки народного мистецтва, роблячи їх доступними для дослідників і широкої аудиторії, але й підвищує обізнаність про культурну спадщину Слобожанщини як в Україні, так і за її межами (Харківська обласна рада). Окрім того, метою проєкту є поширення схем для точного відтворення автентичних елементів української вишивки, залучаючи освітян, студентів, дизайнерів і широкі громади до використання слобожанських мотивів у сучасному одязі, медіапросторі та культурних проєктах, забезпечуючи життєздатність традиції в нових медіа (Слобожанський код).

Проєкт «Pinsel.AR» є яскравим прикладом того, як естетика глибокої культурної традиції може бути переосмислена та законсервована за допомогою новітніх технологій, створюючи унікальний гібридний простір для взаємодії з мистецтвом. Ініціатива зосереджена на спадщині загадкового майстра Йогана Георгія Пінзеля, чиї барокові скульптури, сповнені драматизму та експресії, є вершиною пластичного мистецтва XVIII ст. Скульптури Йогана Пінзеля, які стали найбільшим зібранням завдяки Борису Возницькому у Львівській національній галереї мистецтв, були свого часу створені у рамках синтезу мистецтв, як складові архітектурного простору храмів. У музейному середовищі вони втратили закладену автором композиційну єдність і первісну точку зору глядача. Проєкт «Pinsel.AR» долає цю

втрату, пропонуючи наступний етап взаємодії за допомогою новітніх технологій. 3D-моделювання забезпечує нове, технологічно розширене бачення. На відміну від обмежень людського зору, де чіткість фокусується локально, 3D-моделі скульптур Йогана Пінзеля зберігають ідеальну різкість по всій глибині, створюючи ефект гіперреальності. Технологічна можливість обертати моделі на 360 градусів також виконує функцію віртуального «розкриття»: вона відкриває для дослідження зворотні сторони скульптур, які в музеї зазвичай недоступні. Це дозволяє детально вивчити технічні аспекти роботи геніального майстра бароко, зокрема, вибір деревини для зменшення ваги, і оцінити майстерність обробки грубим інструментом. Цей процес, який з 2017 р. триває у Музеї Пінзеля, є не лише технічним, а й естетичним актом цифрового консервування. Він дозволяє зафіксувати вразливу матеріальну форму в її ідеальному стані, убезпечуючи її від неминучих пошкоджень і втрат. Учасники проекту, медіахудожник Роман Гук, 3D-моделер Марія Киселенко та фахівці з історії мистецтва, працюють над цілісним представленням цієї спадщини, яка є важливою для культурної ідентичності українців, їхньої залученості у барокове культурологічне коло. Ця цифрова естетика дає можливість побачити те, що зазвичай приховано від погляду музейного відвідувача: деталі, текстури, аспекти освітлення. Вона поглиблює сприйняття, перетворюючи пасивний огляд на інтерактивний досвід (Кущенко, 2018). Таким чином, «Pinsel.AR» не лише використовує технології для збереження, але й формує нову естетику експонування, де віртуальна репрезентація посилює, а не замінює, цінність традиційного мистецтва.

Кіно залишається однією з найвпливовіших форм візуальних комунікацій, здатною масштабно транслювати культурну ідентичність. На рівні кіновиробництва традиційні елементи втілюються не лише через сюжетні лінії та історичні костюми, а й через естетику кадру, наприклад, кольорову палітру (Уварова, Фрейдліна, 2019: 180–182) чи саундтреки (Шилова, 2025). Зокрема, вплив ШІ на створення кіносаундтреків значно посилюється, трансформуючи процеси написання, продюсування та інтеграції музики у фільми. Проте, попри ці зміни, композитор Марк Слейтер переконаний, що ШІ не зможе повністю замінити людський фактор у цій сфері. Митець наголошує: «Незважаючи на ці технологічні досягнення, ніщо і ніколи не замінить емоційної глибини, складності та автентичності, яку приносить у музику до фільму людина-композитор». Він стверджує, що кіному-

зика не просто «фоновий шум», а «захоплення та передача людських емоцій», і саме в цій сфері люди «справді перевершують машини» (Шилова, 2025). Для прикладу, згадаємо прекрасне танго «Гуцулка Ксеня». Пісня, написана у 1934 р. композитором і диригентом Ярославом Барничем, не втрачає своєї актуальності і впізнаваності завдяки й популяризації через сучасні медіа. Пісня «Гуцулка Ксеня», створена у період розквіту танго, демонструє унікальну життєздатність культурного коду, інтегруючись у різні медіаформати протягом десятиліть. Її вплив виходить далеко за межі музики, стаючи маркером української культурної ідентичності у кінематографі та інших мистецьких проєктах. Автор, Я. Барнич, не обмежився популярною піснею, написавши за кілька років однойменну оперету. Це заклало сценарний фундамент для майбутніх інтерпретацій. У 2011 р. гурт «Мертвий півень» оновив її звучання, включивши до альбому, присвяченого пам'яті ОУН-УПА, чим підкреслив її національно-історичний контекст. Пісня стала також і елементом естетики українського кіновиробництва. Одноimenний фільм-мюзикл 2019 р. режисерки Олени Дем'яненко, знятий за мотивами оперети Я. Барнича, поновив інтерес до твору на великому екрані. Фільм був високо оцінений, отримавши на IV кінопремії «Золота Дзига» перемогу в номінаціях «Найкраща музика» і «Найкраща пісня». Кавер-версія львівського квартету «Рандеву» стала офіційним саундтреком, демонструючи успішний синтез традиційної мелодії та сучасного аранжування (Rendezvous Lviv. YouTube). У фільмі 2017 р. «Кіборги» Ахтема Сеїтаблаєва пісня набула драматичного, символічного значення. «Гуцулка Ксеня» була використана як музична тема для одного з головних героїв, українського військового, захисника Донецького аеропорту Серпня (Морі, 2020). Це використання підкреслило її здатність виступати не лише як романтичний мотив, а і як маркер етнічної приналежності та історичної пам'яті в умовах Війни України за Незалежність. Тут культурна ідентичність виступає як естетичний код, який забезпечує впізнаваність і глибинний резонанс з цільовою аудиторією.

Отож, новітні технології, зокрема віртуальний продакшн (Virtual Production, VP) та високоточна цифрова реконструкція, відкривають можливості для безпрецедентної інтеграції автентичних просторів і артефактів. Технології VP дозволяють будувати складні та історично точні віртуальні декорації, що неможливо відтворити фізично, забезпечуючи при цьому контроль над освітленням та динамікою сцени. Це дозволяє режисерам

глибше занурювати глядача в культурний контекст, мінімізуючи при цьому логістичні та фінансові ризики. У такому контексті технології виступають не руйнівником, а посилювачем традиційного візуального нарративу. Віртуальна реальність (VR) стає потужним продуктом для пришвидшення навчання, запам'ятовування та інтерактивної фізичної взаємодії. Ці засоби можуть розглядатися як форма інтерактивного мистецтва, де взаємодія глядача є ключовою. VR функціонує як медичний метод, що полегшує комунікацію «лікар-пацієнт» і є ефективним джерелом психологічної терапії. Ефективність «лікування» прямо залежить від фактора занурення, який дозволяє «пацієнту» пережити необхідні події або стани. Вплив аудіовізуального мистецтва відбувається на перцептивному та інтелектуальному рівнях, активуючи складні когнітивні механізми (логіка, абстракція, висновки) (Безручко, Анікіна, 2021: 48).

У контексті синтезу традицій та технологій, важлива роль належить продюсерству. Продюсер виступає як медіатор, який приймає стратегічні рішення про використання технологій, фінансове забезпечення і, головне, про збереження культурної автентичності проєкту. Аналіз еволюції ролі продюсера вказує на помітне зростання його контролю над культурним текстом. У кінематографі, наприклад, повноваження продюсера поступово розширилися: від початкової фінансово-організаційної відповідальності до контролю над ідейно-художнім аспектом (сценарій, режисура) і, зрештою, до технічного (монтаж). Цей процес відображає принцип «тотального захоплення», де динаміка відносин між спонсором і митцем кардинально змінюється. Якщо раніше спонсор підпорядковувався митцеві, то тепер баланс переходить до зворотного підпорядкування (митця спонсору). Засіб (форма) стає ціллю (змістом), а пріоритети автентичності витісняються міркуваннями доходу. Як зазначає Н. Кляйн, це призводить до витіснення власне мистецтва, яке перетворюється на персональний бренд-менеджера проєкту. Наслідком цього є спустошення та симуляція мистецьких творів, які втрачають свої онтологічні адекватності. Проте, існує і оптимістичний погляд: коли продюсер, творець, інвестор та виконавець об'єднані в одній особі (як у прикладах відомих режисерів), це позитивно впливає на весь творчий процес. Таке злиття функцій пояснює багатоманітність тлумачення терміну «продюсер» в артринку. Це поєднання менеджерських та виробничих функцій відповідає тому, що у контексті трансестетичної парадигми стираються межі між виробником і споживачем, творчістю і розвагою (Ліхута, 2021: 188–189).

Таким чином, майбутнє культурної ідентичності у візуальних комунікаціях залежить від здатності креативних індустрій та продюсерів свідомо керувати технологічним процесом, використовуючи інновації для збереження та поглиблення унікального культурного голосу, а також репрезентувати його на широкий загал, завдяки сучасним технологіям.

Висновки. В умовах глобального візуального та інформаційного потоку, де домінує комерційна естетика, перед креативними індустріями стоїть діалектичне завдання: використати технології не як руйнівника, а як посилювача автентичного культурного нарративу.

Відбувається трансформація традиційних символів: традиційні елементи культурної ідентичності (символіка, орнаменти, музичні коди) не лише зберігаються, а й набувають нового, вітального значення через цифрові форми. Кейси соняшника (від національного бренду до символу опору у віртуальних мемах та артоб'єктах) та пісні «Гуцулка Ксеня» (від танго і оперети до саундтреків у фільмах «Кіборги» та «Гуцулка Ксеня») ілюструють, як традиційний код, інтегрований у кінематограф та інші медіа, забезпечує глибинний резонанс і виступає маркером етнічної та культурної приналежності.

На прикладі проєктів «Слобожанський код. Українська вишивка» та «Pinsel.AR» доведено, що новітні технології (3D-сканування, VR-тури, 360° моделювання) дозволяють не лише здійснити «цифрове консервування» вразливої культурної спадщини, а й створити гібридний простір для взаємодії. «Pinsel.AR» демонструє, як 3D-моделі відновлюють втрачену композиційну єдність і первісну перспективу глядача, створюючи ефект гіперреальності та розкриваючи технічні таємниці майстерності Йогана Пінзеля.

Впровадження ІІІ у кіновиробництво (від генерації сценаріїв до саундтреків) ставить під загрозу автентичність твору, оскільки комерційні міркування часто витісняють художню унікальність, перетворюючи мистецтво на «бренд менеджерського кейсу». У цьому контексті продюсер виступає як ключовий медіатор: його зростаючий контроль («тотальне захоплення») може призводити до спустошення мистецьких творів. Проте, злиття функцій творця, інвестора та продюсера в одній особі відкриває оптимістичний сценарій, що відповідає сучасній трансестетичній парадигмі дифузії ролей.

Майбутнє культурної ідентичності у візуальних комунікаціях залежить від здатності креативних індустрій свідомо керувати технологіями, використовуючи інновації (як-от Virtual Production) для поглиблення та масштабної репрезентації унікального культурного голосу, а також для його терапевтичного (VR як метод психологічної допомоги) та освітнього потенціалу.

1. Pouloupoulos V., Wallace M. Digital Technologies and the Role of Data in Cultural Heritage: The Past, the Present, and the Future. *Big Data and Cognitive Computing (BDCC)*. 2022. Vol. 6, № 73. P. 1-19. DOI: <https://10.3390/bdcc6030073> URL: <https://www.mdpi.com/2504-2289/6/3/73> (Last acctssed: 19.10.2025).

3. Баранова Н. Естетична ідентичність і національно-культурна традиція. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Культурологія»*. 2014. Випуск 14. Частина 1. С. 98-105. URL: <https://eprints.ua.edu/id/eprint/2739/> (дата звернення: 19.10.2025).

5. Гібернау М. Ідентичність націй. Київ : Темпора, 2012. 304 с.

7. Колесник Н. Використання цифрових технологій та штучного інтелекту в мистецькому просторі. *Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми сучасного дизайну»*. Том 2. 25 квітня 2024 року. Київ : КНУТД, 2024. С. 95-97. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/8197994a-8c5a-4375-b96c-022a1e1ce979/content> (дата звернення: 19.10.2025).

9. Куценко О. Нові реальності Пінзеля в проєкті Pinsel.AR. *Art Ukraine*, 28 листопада 2018 : веб-сайт. URL: <https://artukraine.com.ua/a/novi-realnosti-pinzelya-v-proekti-pinsel-ar/> (дата звернення: 20.10.2025).

11. Лукасевич О. Проблема формування ідентичності особистості: сучасний контекст. *Проблеми сучасної психології*. 2020. № 1 (17). С. 45-51. DOI: <https://doi.org/10.26661/2310-4368/2020-1-4> URL: <https://journalsofznu.zp.ua/index.php/psych/article/view/1497/1434> (дата звернення: 01.11.2025).

13. Осипова Є., Пахота Н., Семенчук Т. Цифрова культура в контексті глобалізації: зміна ідентичності та культурних практик в українському суспільстві. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку. Збірник наукових праць*. 2025. № 50. С. 533-539. DOI: <https://10.35619/ucpmk.50.1012> URL: <https://zbirnyky.rshu.edu.ua/index.php/ucpmk/article/view/1012> (дата звернення: 26.10.2025).

15. Печеранський І. Штучний інтелект у сучасному кіновиробництві: можливості та ризики. *Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого*. 2024. № 34. С. 122-128. DOI: <https://doi.org/10.34026/1997-4264.34.2024.305203> URL: <http://nv.knuktt.edu.ua/article/view/305203> (дата звернення: 27.10.2025).

17. Смержевська О. Соняшник: нове осмислення старого символу. Співи Землі: біологія та екологія в літературі та культурі. Матеріали Міжнародної наукової конференції, Бердянськ, 22-23 вересня 2022. Бердянськ : БДПУ. 2022. С. 216-219. URL: <https://dspace.bdupu.org.ua/browse/author?value=%D0%A1%D0%BC%D0%BE%D1%80%D0%B6%D0%B5%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0.%20%D0%9E.%20%D0%9E> (дата звернення: 27.10.2025).

19. Таємниці української вишивки. *Слобожанський код* : веб-сайт. URL: <https://slobocode.art/uk-UA> (дата звернення: 01.11.2025).

21. Уварова Т. Культурна ідентичність та цифрове середовище буття культури. *Цифрові трансформації в культурі: монографія*. Рига: Baltija Publishing, 2023. С. 297-317. DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-319-4-17> URL: <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/view/336/9272/19336-1> (дата звернення: 29.10.2025).

22. Уварова Т., Фрейдліна В. Естетика кіно у просторі культури: основні елементи. *Наукові записки Міжнародного гуманітарного університету: збірник. Статті учасників П'ятої всеукраїнської науково-практичної конференції «Гуманітарний і інноваційний ракурс професійної майстерності: пошуки молодих вчених», 15 листопада 2019 року*. Випуск 31. Одеса : Видавничий дім «Гельветика». 2019. С. 179-183. URL: <http://www.sci-notes.mgu.od.ua/31> (дата звернення: 30.10.2025).
23. Удріс-Бородавко Н. Культурна ідентичність графічного дизайну в сучасних умовах глобалізації: міжнародний досвід. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2025. Випуск 85. Том 3. С. 103-107. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/85-3-14> URL: <https://www.apfn-journal.in.ua/85-3-2025> (дата звернення: 30.10.2025).
24. Шелупахіна Т. Ідентичність у контексті видовищних форм масової комунікації. *Філософські обрії*. 2024. № (48). С. 40–48. DOI: <https://doi.org/10.33989/2075-1443.2024.48.308044> URL: <https://philosobr.pnpu.edu.ua/article/view/308044> (дата звернення: 02.11.2025).
25. Шилова А. Від тиші до симфонії: історія саундтреків до фільмів. *Суспільне. Культура*. 15 січня 2025 : вебсайт. URL: <https://suspile.media/culture/923631-vid-tisi-do-simfonii-istoria-saundtrekiv-do-filmiv/> (дата звернення: 01.11.2025).

REFERENCES

26. 1. Poulopoulos V., Wallace M. (2022). Digital Technologies and the Role of Data in Cultural Heritage: The Past, the Present, and the Future. *Big Data and Cognitive Computing (BDCC)*, № 6 (73). 1-19. DOI: <https://10.3390/bdcc6030073>
URL: <https://www.mdpi.com/2504-2289/6/3/73>
27. 2. Randevu – Hutsulka Ksenia. [Hutsulka Ksenya]. *Randevu Lviv. YouTube*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=eq2EntUDssQ> [in Ukrainian].
28. 3. Baranova N. (2014). Estetychna identychnist i natsionalno-kulturna tradytsiia. [Aesthetic identity and national-cultural tradition]. *Naukovi zapysky Natsionalnogo universytetu «Ostrozka akademiia». Seriiia «Kulturolohiia»*. Vypusk 14. Chastyna 1. S. 98-105. URL: <https://eprints.oa.edu.ua/id/eprint/2739/> [in Ukrainian].
29. 4. Bezruchko O., Anikina O. (2021). Suchasne audiovizualne mystetstvo v prostorakh merezhi Internet: novi aspekty vzaiemodii. [Contemporary audiovisual art in the spaces of the Internet: new aspects of interaction]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnogo universytetu kultury i mystetstv. Seriiia: Audiovizualne mystetstvo i vyrobnytstvo*. 2021. № 4 (1). S. 43–51. DOI: <https://10.31866/2617-2674.4.1.2021.235076> [in Ukrainian].
30. 5. Gibernau M. (2012). *Identychnist natsii*. [Identity of Nations]. Kyiv : Tempora. 304 s. [in Ukrainian].
31. 6. Denysiuk Zh. (2022). Vizualna komunikatsiia yak fenomen masovoi kultury. [Visual Communication as a Phenomenon of Mass Culture]. *Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadriv kultury i mystetstv*. № 2. S. 9–14. URL: <https://elib.nakkkim.edu.ua/handle/123456789/4302?show=full> [in Ukrainian].
32. 7. Kolesnyk N. (2024). Vykorystannia tsyfrovyykh tekhnolohii ta shtuchnoho intelektu v mystetskomu prostori. [The use of digital technologies and artificial intelligence in the artistic space]. *Materialy VI Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii «Aktualni problemy suchasnogo dyzainu». Tom 2. 25 kvitnia 2024 roku*. Kyiv : KNUTD. S. 95-97. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/8197994a-8c5a-4375-b96c-022a1e1ce979/content> [in Ukrainian].
33. 8. Kryvda N., Storozhuk S. (2018). Kulturna identychnist yak osnova kolektyvnoi yednosti. [Cultural identity as the basis of collective unity]. *International Journal of Innovative Technologies in Social Science*. Vol. 2, № 4 (8). S. 58-63. DOI: https://10.31435/rsglobal_ijits/01062018/5710 URL: https://www.researchgate.net/publication/336552831-PHILOSOPHY_KULTURNA_IDENTICNIST_AK_OSNOVA_KOLEKTIVNOI_EDNOSTI [in Ukrainian].
34. 9. Kushchenko O. (2018, 28). Novi realnosti Pinzelia v proekti Pinsel.AR. [New Realities of Pinzel in the Pinsel. AR]. *Art Ukraine*, 28 lystopada. URL: <https://artukraine.com.ua/a/novi-realnosti-pinzelya-v-proekti-pinselar/> [in Ukrainian].
35. 10. Likhuta I. (2021). Prodiuser yak kliuchova postat art-rynku postmodernoi kultury KhKhI stolittia. [The Producer as a Key Figure in the Art Market of Postmodern Culture of the 21st Century]. *Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadriv kultury i mystetstv: naukovyi zhurnal*. № 1. S. 186-191. DOI: <https://10.32461/2226-3209.1.2021.229590> URL: <https://elib.nakkkim.edu.ua/bitstream/handle/123456789/3314/%20%20%20%20%20%20%20%20%20%20%20%20%20.pdf?sequence=1> [in Ukrainian].
36. 11. Lukasevych O. (2020). Problema formuvannya identychnosti osobystosti: suchasnyi kontekst. [The Problem of Personal Identity Formation: Modern Context]. *Problemy suchasnoi psykholohii*. № 1 (17). S. 45-51. DOI: <https://doi.org/10.26661/2310-4368/2020-1-4> URL: <https://journalsofznu.zp.ua/index.php/psych/article/view/1497/1434> [in Ukrainian].
37. 12. Mori Ye. (2020). «Hutsulka Ksenia»: istoriia dovoiennoho tanho. Suspilne. Muzyka. [«Guculka Ksenia»: the history of pre-war tango. Social. Music]. *Suspilne. Kultura*, 22 lystopada. URL: <https://suspilne.media/culture/82015-guculka-ksena-istoria-dovoennogo-tango/> [in Ukrainian].
38. 13. Osypova Ye., Pakhotia N., Semenchuk T. (2025). Tsyfrova kultura v konteksti hlobalizatsii: zmina identychnosti ta kulturnykh praktyk v ukrainskomu suspilstvi. [Digital culture in the context of globalization: changing identity and cultural practices in Ukrainian society]. *Ukrainska kultura: mynule, suchasne, shliakhy rozvytku. Zbirnyk naukovykh prats*. № 50. C. 533-539. DOI: <https://10.35619/ucpmk.50.1012> URL: <https://zbirnyky.rshu.edu.ua/index.php/ucpmk/article/view/1012> [in Ukrainian].
39. 14. Pavlichenko Ye. (2023). Suchasna vizualna kultura yak zasib reprezentatsii natsionalnoi identychnosti. [Modern visual culture as a means of representing national identity]. *Pytannia kulturolohi*. № 42. S. 57–65. DOI: <https://doi.org/10.31866/2410-1311.42.2023.293704> URL: <http://issues-culture-knumim.pp.ua/article/view/293704> [in Ukrainian].
40. 15. Pecheranskyi I. (2024). Shtuchnyi intelekt u suchasnomu kinovyrobnytstvi: mozhlyvosti ta ryzyky. [Artificial intelligence in modern film production: opportunities and risks]. *Naukovyi visnyk Kyivskoho natsionalnogo universytetu*

teatru, kino i telebachennia imeni I. K. Karpenka-Karoho. № 34. S. 122-128. DOI: <https://doi.org/10.34026/1997-4264.34.2024.305203> URL: <http://nv.knutkt.edu.ua/article/view/305203> [in Ukrainian].

41. 16. Smit E. (1994). *Natsionalna identychnist*. [National identity]. Kyiv : Osnovy. 224 c. [in Ukrainian].

42. 17. Smorzhevska O. (2022). Soniashnyk: nove osmyslennia staroho symvolu. [Sunflower: a new understanding of the old symbol]. *Spivy Zemli: biolohiia ta ekolohiia v literaturi ta kulturi. Materialy Mizhnarodnoi naukovoï konferentsii, Berdiansk, 22-23 veresnia 2022*. Berdiansk : BDP. S. 216-219. URL: <https://dspace.bdp.org.ua/browse/author?value=%D0%A1%D0%BC%D0%BE%D1%80%D0%B6%D0%B5%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0,%20%D0%9E.%20%D0%9E> [in Ukrainian].

43. 18. Sosnytskyi Yu. (2024). Semiotychnyi analiz vizualnykh obraziv suchasnoho sotsialnoho ukrainskoho plakata. [Semiotic analysis of visual images of modern social Ukrainian poster]. *Ukrainski kulturolohichni studii*. № 2 (15). S. 35-44. DOI: [https://doi.org/10.17721/UCS.2024.2\(15\).08](https://doi.org/10.17721/UCS.2024.2(15).08) URL: <https://ucs.knu.ua/uk/article/view/3031> [in Ukrainian].

44. 19. Taiemnytsi ukrainskoi vyshyvky. [Secrets of Ukrainian embroidery]. *Slobozhanskyi kod*. URL: <https://slobocode.art/uk-UA> [in Ukrainian].

45. 20. U Kharkovi stvoriut unikalnyi tsyfrovyy proekt dlia populyaryzatsii slobozhanskoi vyshyvky. [A unique digital project is being created in Kharkiv to popularize Slobozhanskyi embroidery]. (2025). *Kharkivska oblasna rada*. 25 serpnia. URL: <https://oblrada-kharkiv.gov.ua/2025/08/25/u-harkovi-stvoryuyut-unikalnyj-cyfrovyy-projekt-dlya-populyaryzatsiyi-slobozhanskoyi-vyshyvky/> [in Ukrainian].

46. 21. Uvarova T. (2023). Kulturna identychnist ta tsyfrove seredovyshche buttia kultury. [Cultural identity and the digital environment of cultural existence]. *Tsyfrovi transformatsii v kulturi : monohrafiia*. Ryha : Baltija Publishing. S. 297-317. DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-319-4> URL: <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/view/336/9272/19336-1> [in Ukrainian].

47. 22. Uvarova T., Freidlina V. (2019). Estetyka kino u prostori kultury: osnovni elementy. [Cinema aesthetics in the cultural space: basic elements]. *Naukovi zapysky Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu: zbirnyk. Stati uchashnykh Piatoi vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii «Humanitarnyi i innovatsiyni rakurs profesiinoi maisternosti: poshuky molodykh vchenykh», 15 lystopada 2019 roku*. Vypusk 31. Odesa : Vydavnychiy dim «Helvetyka». S. 179-183. URL: <http://www.sci-notes.mgu.od.ua/31> [in Ukrainian].

48. 23. Udris-Borodavko N. (2025). Kulturna identychnist hrafichnoho dyzainu v suchasnykh umovakh hlobalizatsii: mizhnarodnyi dosvid. [Cultural identity of graphic design in modern conditions of globalization: international experience]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*. Vypusk 85. Tom 3. S. 103-107. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/85-3-14> URL: <https://www.aphn-journal.in.ua/85-3-2025> [in Ukrainian].

49. 24. Shelupakhina T. (2024). Identychnist u konteksti vydovyschennykh form masovoi komunikatsii. [Identity in the context of spectacular forms of mass communication]. *Filosofski obrii*. № (48). S. 40-48. DOI: <https://doi.org/10.33989/2075-1443.2024.48.308044> URL: <https://philosobr.pnp.edu.ua/article/view/308044> [in Ukrainian].

50. 25. Shylova A. (2025). Vid tyshi do symfonii: istoriia saundtrekiv do filmiv. [From silence to symphony: the history of soundtracks to films]. *Suspilne. Kultura*. 15 sichnia. URL: <https://suspilne.media/culture/923631-vid-tysi-do-simfonii-istoria-saundtrekiv-do-filmiv/> [in Ukrainian].

Дата першого надходження рукопису до видання: 18.11.2025

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 10.12.2025

Дата публікації: 30.12.2025